

О курсу

- Це++11
- Це++14
- Це++17
- Це++20
- Уведено много разних новина.
- Циљ овог курса је да укаже на најважније (мада је то већина тих новина).
- Такође, упознаћемо се и са неким могућностима које су постојале и раније, али и даље спадају напредне технике.

Одабрана једноставнија проширења Це++ језика

nullptr, auto, for по опсегу, атрибути, enum класе, constexpr (compile-time константе), static_assert, новине са стринг литералима, string_view

nullptr

- Које вредности показивач може да има?
- Вредност можемо видети:

```
Struct* p = new Struct();
std::cout << p;</pre>
```

- Али нам је то јако ретко потребно (суштински никада, осим за нека озбиљна дебаговања).
- Међутим, потребно нам је да разликујемо два случаја:
 - показивач показује на неки објекат
 - показивач не показује ни нашта

nullptr

- Од свих могућих вредности (адреса) које показивач може да има, потребно је да једна буде специјална резервисана да значи "ни нашта не показујем". Та вредност се назива "Нул вредност".
- Стандард не специфицира која то бројчана вредност треба да буде.
- Да бисмо разлучили између показивача који показује на неки објекат и показивача који не показује ни нашта, морамо имати неку ознаку за ту вредност.
- У пракси се за то користио (до Це++11) знак: 0.
- У зависности од контекста, 0 се интерпретира као цео број 0, или као вредност показивача ни нашта (на тој конкретној платформи).
- То решење је донело бар два проблема:
 - Логички се меша цео број нула, са Нул вредношћу (која није целобројног типа, и нити мора бити бројчано једнака нули)
 - У одређеним контекстима употреба доводи до вишезначности:

```
void foo(int x);
void foo(char* x);
foo(0); // на шта се овде мисли?
```


nullptr

- Као полурешење се (опет пре Це++11) наметнула употреба претпроцесорског симбола **NULL**, који је по стандарду дефинисан у заглављу **stddef.h** (односно **<cstddef>**).
- Међутим, у Це++-у главни недостатак тог решења произилази из чињенице да конверзија из void* у друге показивачке типове мора бити експлицитна.

```
#define NULL (void*)0
void foo(char* x);
foo(NULL); // грешка, конверзија мора бити експлицитна
```

- У Це++11 је уведена нова резервисана реч да означава Нул вредност: **nullptr**, што коначно представља потпуно решење.
- Употреба знака 0 је и даље могућа, због подршке за постојеће програме, али се њена употреба обесхрабрује.

```
void foo(int x);
void foo(char* x);
foo(nullptr); // сада је ствар јасна
```


• Којег типа треба да су ове променљиве, да би ове иницијализације биле без имплицитних конверзија и ваљане?

```
a = 5;
b = 5.0;
c = 1.0 + 2.0i;
d = new Struct();
e = v.begin();
```


• Којег типа треба да су ове променљиве, да би ове иницијализације биле без имплицитних конверзија и ваљане?

```
int
    a = 5;

double
    b = 5.0;

complex<double>
    c = 1.0 + 2.0i

Struct*
    d = new Struct();

std::vector<int>::iterator e = v.begin();
```


• auto кључна реч сада значи да тип променљиве треба да одговара типу иницијализационог израза.

auto	a = 5;
auto	b = 5.0;
auto	c = 1.0 + 2.0i
auto	<pre>d = new Struct();</pre>
auto	e = v.begin();

- auto није нова кључна реч, али има нову сврху.
- Шта је до Це++11 **auto** значило и зашто смо га ретко виђали (практично никада)?
- auto кључна реч не значи да се не мора знати тип променљиве, или да се о томе не мора мислити.
- Три главна разлога за употребу auto су: а) у случајевима сложеног типа, б) у имплементацији и употреби шаблона (генеричког програмирања), в) код ламбда функција.
- Међутим, постоје заговорници AAA принципа (Almost Always Auto), али та прича превазилази оквире овог курса.

for no oncery

• for петља сада има додатан облик:

```
for (vector<int>::iterator it = c.begin(); it != c.end(); ++it) {
  cout << *it;
for (int x : c) {
 cout << x;
for (vector<int>::iterator it = c.begin(); it != c.end(); ++it) {
 cin >> *it;
for (int& x : c) {
 cin >> x;
                                                              10
```


for по опсегу

• for петља сада има додатан облик:

```
for (vector<Huge>::iterator it = c.begin(); it != c.end(); ++it)
{
  cout << *it;
}

for (const Huge& x : c) {
  cout << x;
}</pre>
```


for по опсегу

• Ради и за Цеовски низ

```
int niz[] = {1, 2, 3, 4, 5};

for (int x : niz) {
  cout << x;
}

for (int x : {1, 2, 3, 4, 5}) {
  cout << x;
}</pre>
```


for по опсегу

- Да би радило за корисничке типове (а сви STL контејнери јесу кориснички типови), потребно је да кориснички тип има итераторе и методе begin() и end()
- Итератор је тип који има дефинисане следеће операције:

```
• == (N !=)
• *
```

- begin() и end() враћају итератор на почетак, односно итератор иза краја контејнера.
- али, могу и begin и end функције:

```
for (auto it = begin(c); it != end(c); ++it) {
    std::cout << *it;
}

for (auto x : c) {
    std::cout << x;
}</pre>
```


- Да ли сте некада видели ово у Це/Це++ коду који се преводи GCC-ом?
 __attribute__((нешто))
- Или ово:#pragma нешто
- Модерни Це++ нуди нову синтаксу која би требало да буде стандардизована замена за __attribute__ (и друга компајлерска проширења те намене) и алтернатива претпроцесоркој конструкцији #pragma
- Овако изгледа стандардни Це++ атрибут: [[нешто]]

• И може да стоји уз типове, променљиве, функције, блокове кода и наредбе, па чак и да важи за целе јединице превођења.

• Стандард дефинише следеће атрибуте:

```
[[noreturn]]
[[deprecated]] [[deprecated("razlog")]]
[[fallthrough]]
[[nodiscard]]
[[maybe_unused]]
[[carries_dependency]]
```

- Стандард, такође, прописује и ово правило, да би подржао атрибуте који су специфични за платформу: Ако компајлер не препозна неки атрибут, треба да га игнорише (ни упозорење не треба да се пријави).
- Атрибути могу имати име као да су дефинисани у именском простору (нпр. [[gnu::always_inline]], [[clang::availability]]). То је обично случај са нестандардним атрибутима, специфичним за одређени компајлер или платформу.

• Када функција неће вратити контролу позивајућој функцији.

```
[[noreturn]] void foo() {
  throw "error";
}

[[noreturn]] void bar() {
  while (true);
}
```

- Помаже компајлеру да оптимизује у неким случајевима, плус елиминише нека упозорења које би можда била генерисана.
- Неколико функција у стандардној библиотеци је овако декларисано.

• Када је неки елемент програма/библиотеке застарео и требало би га полако напустити.

```
[[deprecated ("Now use >> operator")]]
void readFile(const char* name);

[[deprecated]]
class SomeClass;

[[deprecated]] namespace Djuradj {
...
}
```

• А може да стоји и уз енуме, дефиниције типова, променљиве...

• Може и да се назначи да је пропадање кроз другу case лабелу намерно:

```
switch (x) {
case 1:
    a();
    break;
case 2:
    b();
    [[fallthrough]]
case 3:
    c();
}
```


• Код неких функција желимо да осигурамо да ће повратна вредност бити уважена:

```
[[nodiscard]] bool sanityCheck();

void foo() {
  sanityCheck(); // Грешка!
  // ...
}
```

• А некада је корисно назначити да се нека променљива можда неће увек користити (па да компајлер то не пријављује као упозорење):

```
void foo() {
   [[maybe_unused]] bool sanityOK = sanityCheck();
   assert(sanityOK); // неће бити присутно у рилис билду
   // ...
}
```


Енум класе

- Постоје три проблемчића са досадашњим набројивим типовима:
- 1. Дефинисани симболи упадају у тренутни досег.

```
enum PeriniDrugari { SIMA, DJURA, STEVA };
enum MikiniDrugari { DJOLE, SIMA, MILE };
SIMA // на шта се мисли овде?
```

- 2. Целобројни тип на који се енум своди је врло лабаво дефинисан
 - Па се на то не може ослонити, а последице су да није поуздано радити аритметику са енум вредностима, нити је могуће само декларисање енума унапред.
- 3. Енум вредности се имплицитно конвертују у цео број.
 - У комбинацији са претходним олакшава да се случајно направи грешка.

Енум класе

- Ти проблеми су се до сва овако решавали:
- 1. Дефинисани симболи упадају у тренутни досег.

```
enum PeriniDrugari { PD_SIMA, PD_DJURA, PD_STEVA };
enum MikiniDrugari { MD_DJOLE, MD_SIMA, MD_MILE };
PD_SIMA // Сада је јасно.
```

- 2. Целобројни тип на који се енум своди је врло лабаво дефинисан
 - Треба пажљиво писати код да се на то ни не ослања. Укратко: користити енуме само за складиштење вредности и поређење и то само са симболима из истог тог енума.
- 3. Енум вредности се имплицитно конвертују у цео број.
 - Просто пазити мало више. Неки компајлери пријављују упозорење.

Енум класе

- А сада имамо "набројиву класу":
- 1. Прави свој именски простор.

```
enum class PeriniDrugari { SIMA, DJURA, STEVA };
enum struct MikiniDrugari { DJOLE, SIMA, MILE };
PeriniDrugari::SIMA
```

2. Своди се увек на int, осим ако експлицитно није наведено другачије.

```
enum class Primer1 { A, B, V }; // своди увек на int enum class Primer2 : long { X, Y, Z }; // сада на long enum class Primer3; ... enum class Primer3 { P, Q, R }
```

- 3. Вредности из енум класе се не конвертују имплицитно у цео број.
 - А ако треба, могу се експлицитно конвертовати помоћу static_cast.

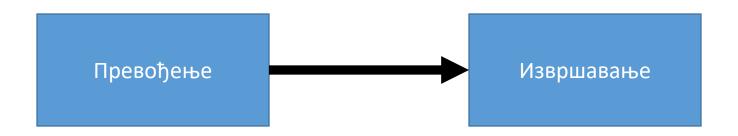

• const у Це++-у, у суштини има значење "само за читање" ("read-only")

```
int g a;
void foo() {
  const int k = g_a;
  k += 1; // грешка у превођењу
  g_a += 1; // OK
void bar(const int& x);
const volatile int* x = FLAG ADDRESS;
```


• Код компајлирања фаза превођења је временски одвојена од фазе извршавања.

• Код интерпретирања, те две фазе су временски испреплетене.

• const говори компајлеру да током превођења пријави као грешку наредбе које би током извршавања измениле (или могле да измене) то што је обележено као const. Због тога још каже и да је то "константно током извршавања" (енгл. "run-time constant").

• Компајлер у општем случају не зна која ће то конкретно вредност бити (нити га то занима, осим у неколико специфичних случајева када покушава да оптимизује код), једино му је битно да се само једном иницијализује (на почетку дела где се користи) и да се после не мења током извршавања.

• Ово су све примери где компајлер никако не може знати вредност током превођења.

```
int g_a;
void foo() {
  const int k = g_a;
  k += 1; // грешка у превођењу
  g a += 1; // OK
void bar(const int& x);
const volatile int* x = FLAG ADDRESS;
```


• Али, ово су примери где може:

```
const int g_a = 5;

void foo() {
  const int k = g_a;
  const int j = 7;
  std::cout << k << j << std::endl;
}</pre>
```

• И компајлер ће у већини случајева горњи код свести на доњи:

```
const int g_a = 5;

void foo() {
   std::cout << 5 << 7 << std::endl;
}</pre>
```

• У овим случајевима можемо говорити о "константама током превођења", али то је са становишта језика само питање оптимизације.

 Јасно нам је по чему је компајлер различит од интерпретера, али: И компајлер током превођења ради интерпретацију у одређеним случајевима.

```
int foo() {
  int x = 5 * 6 + 2;
  return x;
}
```

• Нпр. да ли очекујемо да ће генерисани код личити на ово лево или ово десно?

```
int foo() {
  int x = 32;
  return 32;
  return x;
}

Или чак ово, у
  недебаг режиму.
```

```
int foo() {
  int t1 = 5;
  int t2 = 6;
  int t3 = t1 * t2;
  int x = t3 + 2;
  return x;
}
```


• Шта више, компајлер би могао и ово да уради (и често то ради):

```
int foo() {
  int x = 5 * 6 + 2;
  return x;
}
int main() {
  int a = 32;
  int a = foo();
  int a = foo();
}
```

```
int foo(int x) {
  return x * 6 + 2;
}
int main() {
    ...
  int a = foo(6);
    ...
}
```



```
int main() {
    ...
    int a = 38;
    ...
}
```


• А ово?

int b = foo(8);

```
int foo(int x) {
  if (x > 7)
                                   int a = ??;
    return x * 3 - 2;
                                   int b = ??;
  else
    return x * 2 - 3;
int a = foo(6);
int b = foo(8);
int foo(int x) {
  int s = 1;
  for (int i = 0; i < x; ++i)
                                                int a = ??;
    s *= x;
                                                int b = ??;
  return s;
int a = foo(6);
```


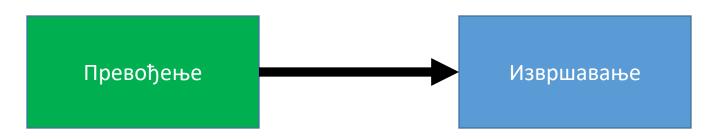
• И то... зашто да не?

```
int foo(int x) {
  if (x > 7)
                                   int a = 9;
    return x * 3 - 2;
                                   int b = 22;
  else
    return x * 2 - 3;
int a = foo(6);
int b = foo(8);
int foo(int x) {
  int s = 1;
  for (int i = 0; i < x; ++i)
    s *= x;
                                                int a = 720;
                                                int b = 40'320;
  return s;
int a = foo(6);
int b = foo(8);
                                                               31
```


constexpr

- Сада постоји нова реч која означава да нешто баш треба да буде "константно током превођења" (енгл. "compile-time constant").
- Дакле, компајлер тада мора знати вредност тога током превођења.


```
constexpr int g_a = 5;

void foo() {
  constexpr int k = g_a;
  constexpr int j = 7;
  std::cout << k << j << std::endl;
}</pre>
```


constexpr

• Компајлер ће се сада бунити ако вредност не може да зна током превођења.

```
int g_a;

void foo() {
  constexpr int k = g_a; // грешка у превођењу
}

void bar(constexpr int& x); // грешка у превођењу

constexpr volatile int* x = FLAG_ADDRESS; // грешка у превођењу
```

• Где год нам је намера да буде константа током превођења, треба да употребимо constexpr. Јасније изражавамо намеру, компајлер проверава да ли постигли то што желимо, а уједно и осигуравамо оптимизацију по том питању.

constexpr

• Ако употребимо constexpr, онда је срачунавање тог израза током превођења обавезно.

```
int foo() {
  constexpr int x = 5 * 6 + 2;
  return x;
}
```

• Сад можемо приметити и да је цела повратна вредност функције константна током превођења.

```
constexpr int foo() {
  return 5 * 6 + 2;
}
```

```
constexpr int a = foo(); // Cкроз ОК. Као да је <math>a = 32;
```


constexpr функције

• constexpr функције могу и да примају параметре.

```
constexpr int foo(int x) {
  return 5 * 6 + x;
}

constexpr a = foo(2); // Скроз ОК. Као да је a = 32;
constexpr b = foo(a); // b = 62; (5 * 6 + 32)
```

• Али, може и ово:

```
void bar(int y) {
  int a = foo(y); // И даље у реду, али неће бити срачунато
  // током превођења, већ ће бити регуларан позив функције
}
```


constexpr функције

- Дакле, constexpr функције морају бити срачунљиве током превођења (константне током превођења) ако су им стварни параметри срачунљиви током превођења. У супротном, биће генерисан код за њих као за редовне функције.
- Међутим, constexpr функције ће бити заиста срачунате током превођења, само ако је њихов резултат употребљен у constexpr контексту.

```
constexpr int a = foo(5); // Срачунато током превођења int b = foo(5); // Биће позвана редовна функција void bar(int y) {
  constexpr int c = foo(y); // Грешка у превођењу
}
```

• У Це++20 је најављена реч consteval, да означи функције које увек морају да се срачунају током превођења. (Па би за такве функције друга линија у горњем коду ипак проузроковала грешку у превођењу)

constexpr функције

- Стандард прописује да constexpr функција мора поштовати одређена ограничења да би се осигурала њена срачунљивост током превођења (у супротном, компајлер је неће прихватити као constexpr функцију).
- Отприлике, њен код мора бити такав да нема споредних (бочних) ефеката (утицаја на нешто ван функције).
- Конкретније, у телу функције се смеју користити сви искази и изрази осим:
 - асемблерског исказа
 - goto
 - лабела (осим case и default)
 - try блок
 - позива функција које нису constexpr
 - дефиниција променљивих без иницијализације
 - дефиниција променљивих статичке трајности (или нитске трајности о томе касније)
 - дефиниција променљивих нелитералског типа (видећемо касније, али укратко: у обзир долазе само једноставни, плитки типови, са тривијалним деструктором и constexpr конструктором; нпр. std::string не може)

constexpr функције

- Између Це++11 и Це++14 стандарда, било је рестриктивније.
- constexpr функција се могла састојати само од једне return наредбе.
- За if се може користити?:
- И рекурзијом се може опонашати петља.

constexpr променљиве

- constexp променљива мора бити литералског типа.
- Литералски тип је дефинисан отприлике овако:
 - void, или
 - Скаларни тип (тзв. основни аритметички типови, показивачи итд.), или
 - Референца, или
 - Низ литералских типова, или
 - Сложени тип (класа) са следећим особинама:
 - поседује тривијални деструктор
 - има бар један constexpr конструктор (или је агрегатног типа отприлике: има само подразумевани конструктор и сви атрибути су јавни)
 - сви нестатички атрибути су литералског типа
 - сви преци у наслеђивању су литералског типа
- Неформално речено, то су једноставни, плитки типови, који могу бити конструисани (иницијализовани) приликом интерпретације од стране преводиоца, и са којима се рачун може обавити током превођења.

constexpr променљиве

- Иницијализациони израз за constexpr променљиве може да се састоји од следећих елемената:
 - литерала
 - других constexpr променљивих
 - позива constexpr функција (операције над основним типовима су за потребе ове дефиниције constexpr функције)
 - и const променљивих целобројног или набројивог (енум) типа које су по својој природи константе током превођења.
- Ова последња ставка омогућава да се constexpr дода у стари код, без темељног преправљања.

```
const int g_a = 5;
const double g_b = 5.0;
constexpr double g_c = 6.0;

void bar() {
  constexpr int k = g_a;
  constexpr double j = g_b; // ово не може
  constexpr double i = g_c; // али ово може
}
```


• Још од Цеа имамо механизам тврдњи (assert), дефинисан у заглављу assert.h (#include <cassert> у Це++-у)

```
#include <cassert>
// Прима парне бројеве. У супротном - недефинисано стање.
int foo(int x) {
  assert(x % 2 == 0);
  ...
}
```

- У дебаг билду на месту тврдње наћи ће се код који је проверава током извршавања. Уколико тврдња није задовољена, извршавање програма ће се прекинути уз пријаву грешке.
- У рилис билду тврдње нестају и током извршавања се не обавља никаква провера.

- У Це++11 је уведен механизам за статичке тврдње (static_assert).
- То су тврдње које могу бити проверене током превођења.

• Први параметар статичке тврдње мора бити израз срачунљив током превођења.

- Израз у статичкој тврдњи се током превођења срачунава само једном, у једном контексту.
- Зато статичке тврдње не можемо искористити за проверу улазних параметара ни у обичним, али ни у constexpr функцијама.

```
// Прима парне бројеве. У супротном — недефинисано стање. constexpr int foo(int x) {
    static_assert(x % 2 == 0); // ГРЕШКА!
    // израз није срачунљив, због х
    // које зависи од позива до позива, а static_assert се
    // срачунава само једном
...
}
```


• Али, обичне тврдње сасвим лепо раде у constexpr функцијама:

```
#include <cassert>
// Прима парне бројеве. У супротном - недефинисано стање.
constexpr int foo(int x) {
  assert(x % 2 == 0);
  ...
}

constexpr int a = foo(4); // ОК
constexpr int b = foo(5); // Грешка током превођења
```


• Такође, constexpr функција може да баци изузетак:

```
#include <cassert>
// Прима парне бројеве. У супротном - недефинисано стање.
constexpr int foo(int x) {
  if (x % 2 != 0) throw std::logic error("nije parno");
constexpr int a = foo(4); // OK
constexpr int b = foo(5); // Грешка током превођења
// а сада може и ово:
void bar(int v) {
  try {
    int r = foo(v); // преводи се као регуларна функција
 catch (...) {//...}
```


• Шта је тип овог израза:

"...dje je vinjak na Letenci?"

• Шта је тип овог израза:

```
"...dje je vinjak na Letenci?"
```

- До недавно је био **char***
- Зашто не const char*?
- Из историјских разлога: прве верзије Цеа нису имале **const** кључну реч али јесу имале стринг литерале, и ето...
- Било како било, сад је то исправљено и тип горњег израза је сада **const char***, као што је и требало да буде. И очекивано је да компајлер пријави грешку уколико то ваш код не уважава.
- (Свакако је доводило до недефинисаног стања писање у меморију која је додељена стринг литералу)

• А шта је ово?

```
"...dje je vinjak na Letenci?"
L"...dje je vinjak na Letenci?"
u8"...dje je vinjak na Letenci?"
u"...dje je vinjak na Letenci?"
U"...dje je vinjak na Letenci?"
```

- Префикс одређује који начин кодовања се користи за знакове. char, wchar_t, UTF-8, UTF-16, UTF-32.
- Самим тим, тип литерала је мало другачији: const char*, const wchar_t*, const char*, const char16_t*, const char32_t*.
- А шта ако хоћу литерал типа std::string?

```
using namespace std::literals; // или std::string_literals "...dje je vinjak na Letenci?"s
```


• Ако желимо од оваквог текста да направимо стринг литерал:

```
U nazivu datoteke ne smeju da se koriste "\" i "'"
```

• морали би да пишемо овако:

```
"U nazivu datoteke ne smeju da se koriste \"\\\" i \"\'\""
```

• а сада можемо и овако:

```
R"(U nazivu datoteke ne smeju da se koriste "\" i "'")"
```

• А ако баш желимо можемо и ово да имамо у стрингу:)"

```
R"a(U nazivu datoteke ne moze ni ovo da stoji: ")")a"
```

• На основу тог а између " и заграде, зна се шта је заправо крај.


```
void printCommaInNewLine(string s)
    if (s.empty()) return;
    string::size type x = s.find(",");
    while (x != string::npos)
    {
        cout << s.substr(0, x) << endl;
        s = s.substr(x + 1);
        x = s.find(",");
    cout << s << endl;</pre>
```

Шта се овде све дешава испод хаубе?


```
void printCommaInNewLine(string s)
    if (s.empty()) return;
    string::size_type x = s.find(",");
    while (x != string::npos)
        cout << s.substr(0, x) << endl;
        s = s.substr(x + 1);
        x = s.find(",");
    cout << s << endl;
```

Овде се заузима нова меморија.


```
#include <string view>
void printCommaInNewLine(string ss)
    if (ss.empty()) return;
    string view s(ss);
    string::size type x = s.find(",");
    while (x != string::npos)
        cout << s.substr(0, x) << endl;
        s = s.substr(x + 1);
        x = s.find(",");
                              string_view се суштински своди на
    cout << s << endl;</pre>
                              показивач (на почетак низа) и количину
```



```
#include <string view>
void printCommaInNewLine(string view s)
    if (s.empty()) return;
    string::size type x = s.find(",");
    while (x != string::npos)
        cout << s.substr(0, x) << endl;
        s = s.substr(x + 1);
        x = s.find(",");
    cout << s << endl;
printCommaInNewLine(someString);
printCommaInNewLine("asda, asddas, dasda, das"s);
printCommaInNewLine("asda, asddas, dasda, das");
```



```
#include <string view>
void printCommaInNewLine(string view s)
    if (s.empty()) return;
    string::size type x = s.find(",");
    while (x != string::npos)
        cout << s.substr(0, x) << endl;
        s.remove_prefix(x + 1);
        x = s.find(",");
    cout << s << endl;
printCommaInNewLine(someString);
printCommaInNewLine("asda, asddas, dasda, das"s);
printCommaInNewLine("asda, asddas, dasda, das");
```



```
string_view s1("string literal");
string_view s2("string literal"s); // грешка!
```



```
string_view s1("string literal");
string_view s2(string("string literal")); // грешка!
```